

A Régiók Bizottsága véleménye – A menekültügyel kapcsolatos Unión belüli szolidaritás fokozása

(2012/C 277/03)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- rámutat a menekültügynek az emberi jogként, egyúttal civilizációs „vívmányként” betöltött alapvető szerepére, amelyet olyan nemzetközi jogi dokumentumok szentesítenek, mint a Genfi Egyezmény, az Európai Unió Alapjogi Chartája, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) és kivétel nélkül valamennyi tagállam jogrendszere. Megállapítja, hogy a menekültügyi mechanizmus sarokkövét a visszaküldés tilalmának elve képezi;
- emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 80. cikke értelmében a szolidaritás, és azzal együtt a felelősségi körök igazságos elosztása irányadó intézményi koncepció mindazon európai politikák esetében, amelyek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség keretében a személyek mozgásával, különösen a külső határok kezelésével és átlépésének kérdéseivel, a menedéjjoggal és a nemzetközi védelemmel, valamint a bevándorlással foglalkoznak. A szóban forgó cikk megfelelő jogalapot nyújt olyan európai jogalkotási intézkedésekhez, amelyek célja a szolidaritás megerősítése és a felelősségi körök igazságos elosztásának a támogatása;
- felhívja a figyelmet arra, hogy a jelenlegi helyzet alapján az EU és a tagállamok között az EUMSZ 80. cikkében előírtak szerinti gyakorlati szolidaritásra van szükség a menekültügy területén, és úgy véli, hogy nem lesz lehetőség a nemzetközi védelmet kérelmezők, vagy arra jogosultak közös és magas védelmi szintjének elérésére, amennyiben nem állnak rendelkezésünkre olyan mechanizmusok, amelyek figyelembe veszik a tagállamok közötti nagy eltéréseket a harmadik országból az egyes tagállamok területére érkezők (gazdasági migránsok vagy nemzetközi védelmet kérelmezők) számát, valamint a migrációs áramlások kezeléséhez szükséges pénzügyi, technikai és egyéb lehetőségeket illetően;
- hangsúlyozza a szolidaritás helyi és regionális dimenzióját és a felelősség igazságos megosztását a menekültügyi politika területén, és kiemeli, hogy a helyi önkormányzatok jelentős szerepet töltenek be a helyi lakosság tájékoztatásában, valamint hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a lakosság figyelmét felhívják a menekültügyhöz és a nemzetközi védelemhez kapcsolódó kérdésekre, ezáltal pedig kedvezően befolyásolják az újonnan érkezők befogadási feltételeit és a helyi közösségen belüli elfogadásukat.

Előadó	Théodoros GKOTSOPOULOS (EL/PES), Pallini város (Attika régió) önkormányzati képviselője
Referenciaszöveg	A Bizottság közleménye a menekültügygel kapcsolatos Unión belüli szolidaritás fokozásáról – A jobb felelősségmegosztás és a kölcsönös bizalom javításának uniós ütemterve
	COM(2011) 835 final

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. megjegyzi, hogy a vegyes összetételű migrációs áramlások az EU valamennyi tagállamában a mindennapok részei, és a címlapok témái, főképp az észak-afrikai és a közel-keleti országokban folyamatban lévő gyökeres politikai változások miatt, továbbá olyan övezetek általános politikai helyzetéből kifolyólag is, mint például Afganisztán és Pakisztán, vagy Irak és Irán, amelyek új népességáramlásokat indítanak el Európa irányába. A szóban forgó vegyes összetételű migráncsoportok áramlása különböző mértékben gyakorol nyomást az Unió külső határait, következképpen bizonyos tagállamok menekültügyi mechanizmusaira, hozzájárulva így a humanitárius problémák kialakulásához;

2. hangsúlyozza, hogy a súlyos gazdasági válság – amely az EU-nak különösen azon mediterrán országait sújtja, amelyek aránytalanul nagyszámú menedékkérőt fogadnak be –, valamint az, hogy ezért képtelenek a szükséges hatékonysággal kezelni ezt a problémát, ahhoz vezetnek, hogy a helyzet még kevésbé kezelhető, és az eddig is kedvezőtlen feltételek tovább rosszabbodnak;

3. úgy ítéli meg, hogy a stockholmi program előírásainak megfelelően lényegi közös európai politika kialakítására van szükség a bevándorlás és a menekültügy területén. A politikát integrált megközelítésre kell alapozni, amely egyrészt a legális bevándorlás hatékony kezelésére, másrészt pedig az illegális bevándorlás elleni küzdelemre, és főképp a menekültügyi struktúrák megerősítésére támaszkodik;

4. rámutat a menekültügynek az emberi jogként, egyúttal civilizációs „vívmányként” betöltött alapvető szerepére, amelyet olyan nemzetközi jogi dokumentumok szentesítenek, mint a Genfi Egyezmény, az Európai Unió Alapjogi Chartája, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) és kivétel nélkül valamennyi tagállam jogrendszere. Megállapítja, hogy a menekültügyi mechanizmus sarokkövét a visszaküldés tilalmának elve képezi;

5. utal az ezekkel összefüggő, a menekültügyi jogot kiegészítő jogokra, azaz a méltósághoz való jogra, a kínzás és az embertelen bánásmód tilalmára, a kiutasított, kitoloncolt vagy

kiadott személyek védelmére, valamint a hatékony jogorvoslat-hoz, a pártatlan elbíráláshoz és a családegyesítéshez való jogra;

6. elismeri, hogy a közös európai menekültügyi rendszer kiépítését illetően történtek előrelépések, ám úgy véli, hogy meg kell ismétlni a stockholmi programban szereplő felhívást, amely szerint 2012-ig meg kell valósítani a rendszert, és fel kell kérni a tagállamokat, a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy bizonyítsák azzal kapcsolatos politikai szándékukat, hogy lezárják a befogadási feltételekről és a menekültügyi eljárásokról szóló irányelvek felülvizsgálatáról, valamint a dublini rendelet és az Eurodac rendszer reformjáról szóló tárgyalásokat;

7. hangsúlyozza, hogy a közös európai menekültügyi rendszer tevékenységét a nemzetközi védelemre szoruló személyek jogainak konkrét védelme kell, hogy irányítsa, és nem kizárólag a – szoros értelemben vett – biztonság és a nemzeti szuverenitás megőrzése;

8. leszögezi, hogy a valóban közös menekültügyi politika a jogoknak és eljárásoknak az EU egész területére kiterjedő egységességén alapul, ugyanis az a cél, hogy ne alakuljanak ki nagy eltérések az ilyen ügyek vizsgálata során, ezért helyesli azokat az erőfeszítéseket, amelyek olyan módon kívánják módosítani a létező jogszabályokat, hogy minimumszabályok helyett közös szabályokat állítanak fel;

9. felhívja a figyelmet a strasbourgi és luxemburgi bíróságok közelmúltbeli határozataira⁽¹⁾, amelyek minden korábbinál világosabbá teszik (a) a létező jogrendszer jelentős hiányosságait, különösen a dublini rendeletét, és (b) azokat a hiányosságokat, amelyek a jelenlegi súlyos feltételek mellett komoly veszélyeket jelentenek a nemzetközi védelmet kérelmezők jogai védelme számára, és a tagállamok különböző politikai, jogi és gyakorlati koncepcióiból erednek. A fent említett határozatok hangsúlyozzák egy integrált közös európai menekültügyi rendszer bevezetésének fontosságát, valamint hogy ennek keretében olyan rendelkezéseken keresztül erősítsék meg a dublini rendeletet, amelyek a válságok okaival foglalkoznak és így hozzájárulnak ahhoz, hogy az egyes tagállamok rendszereinek hiányosságai ne legyenek káros hatással se a rendszer egészére, se az emberi jogok védelmére;

⁽¹⁾ Az Emberi Jogok Európai Bíróságának 2011. január 21-én az M.S.S. kontra Belgium és Görögország ügyben hozott ítélete, és az Európai Unió Bíróságának 2011. december 21-i ítélete az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában az N.S. kontra az Egyesült Királyság belügyminisztere (Secretary of State for the Home Department) és mások egyesített ügyben (C-411/10 és C-493/10).

10. úgy véli, hogy a migráció fokozódása jelentős változtatásokat tesz szükségessé az uniós menekültügyi politikák terén, valamint hogy kezeléséhez hatékony politikákat és módszereket kell sürgősen bevezetni;

11. emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 80. cikke értelmében a szolidaritás, és azzal együtt a felelősségi körök igazságos elosztása irányadó intézményi koncepció mindazon európai politikák esetében, amelyek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség keretében a személyek mozgásával, különösen a külső határok kezelésével és átlépésének kérdéseivel, a menedéjjoggal és a nemzetközi védelemmel, valamint a bevándorlással foglalkoznak. A szóban forgó cikk megfelelő jogalapot nyújt olyan európai jogalkotási intézkedésekhez, amelyek célja a szolidaritás megerősítése és a felelősségi körök igazságos elosztásának a támogatása;

12. megállapítja, hogy a szolidaritás szorosan kapcsolódik a felelősséghez, és valamennyi tagállamot arra ösztönzi, hogy tartsák tiszteletben és hajtsák végre az általuk vállalt nemzetközi és uniós szintű kötelezettségeket, mintegy „rendet téve saját házuk táján”. Az RB ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a felelősség szűk koncepciója sem jogi értelemben, sem a gyakorlatban nem tehető a szolidaritás előfeltételévé: léteznek olyan esetek ugyanis, ahol a gyakorlatban megmutatkozó szolidaritás kedvezően befolyásolhatja a kötelezettségvállalások tényleges tiszteletben tartását;

13. felhívja a figyelmet arra, hogy a jelenlegi helyzet alapján az EU és a tagállamok között az EUMSZ 80. cikkében előírtak szerinti gyakorlati szolidaritásra van szükség a menekültügyi területén, és úgy véli, hogy nem lesz lehetőség a nemzetközi védelmet kérelmezők, vagy arra jogosultak közös és magas védelmi szintjének elérésére, amennyiben nem állnak rendelkezésünkre olyan mechanizmusok, amelyek figyelembe veszik a tagállamok közötti nagy eltéréseket a harmadik országból az egyes tagállamok területére érkezők (gazdasági migránsok vagy nemzetközi védelmet kérelmezők) számát, valamint a migrációs áramlások kezeléséhez szükséges pénzügyi, technikai és egyéb lehetőségeket illetően;

14. kiemeli, hogy az Európai Bizottság közleménye a jelenlegi helyzetet elemző módon mutatja be, és összegyűjti a szolidaritás megerősítésére rendelkezésre álló eszközöket. Sajnálja ugyanakkor, hogy nem tettek javaslatokat olyan új, pozitív intézkedésekre, amelyek célja a szolidaritás ösztönzése és a felelősségmegosztás könnyítése;

15. üdvözli a Tanács azon kezdeményezését, hogy kidolgozza az olyan tagállamok iránti szolidaritás közös referencia-keretét, amelyek menekültügyi rendszere több okból – beleértve a vegyes összetételű migrációs áramlásokat – különösen nagy nyomásnak van kitéve ⁽²⁾;

16. hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a szolidaritást és a felelősségmegosztást támogató pozitív intézkedések megerősítenék az emberi jogok, valamint az igazságosság, az egyenlőség, az

együttműködés és a politikai részvétel tiszteletben tartását. Ezeknek a rendelkezéseknek tiszteletben kell tartaniuk a szubszidiaritás és az arányosság elvét;

17. ezzel kapcsolatban felhívja a figyelmet arra, hogy nem lehet teljes mértékben megvizsgálni az Európai Bizottság közleményét a szubszidiaritási elv tiszteletben tartása szempontjából, mivel lényegében azt írja le, hogy milyen módon járulhatnak hozzá a létező eszközök és az uniós jogszabályok a szolidaritás megerősítéséhez. Ugyanakkor mivel az Európai Bizottság említést tesz olyan lehetséges jövőbeli kezdeményezésekről, amelyek például a menekültként elismertek áthelyezését célzó programokra vagy a menedékkérelmek közös vizsgálatát meghatározó szabályozásokra vonatkoznak, és amelyekről feltételezhető, hogy hatással lesznek azokra a kérdésekre, amelyek eddig szorosan a tagállamok nemzeti szuverenitása alá tartozó kérdésekhez kapcsolódtak (mint például a menedékkérelmek vizsgálata vagy a menekültek fogadása), továbbá amelyek szélesebb körű politikai, jogi vagy pénzügyi következményekkel járhatnak, az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy kidolgozásuk során megfelelő körültekintéssel járjon el;

18. rámutat, hogy a szolidaritás fogalmának külső dimenziója is van: arról a szolidaritásról van szó, amely az EU és a világ olyan egyéb régiói között nyilvánul meg, amelyeket humanitárius válságok sújtanak, és amelyek – az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) adatai szerint – a menekültek és a nemzetközi menedékkérők túlnyomó többségét fogadják. Következésképpen rendkívül fontos, hogy a tagállamok a fejlesztési együttműködési politika területén együttműködjenek a harmadik országokkal a jobb gazdasági feltételek megteremtése és a béke megszilárdítása érdekében. A harmadik országok menekültügyi rendszereinek nyújtott támogatás azonban nem tekinthető olyan eszköznek, amellyel elkerülhető az EU-n belül a nemzetközi védelem odaítélése, vagy a menekültügyi eljárások az EU határain kívülre helyezhetők át; annak egyszerűen a harmadik országok gazdasági és szociális feltételeit javító eszközként kell megjelennie;

19. felszólítja az EU illetékes intézményeit, valamint tagállamait, hogy aktívabban próbálják rábírní az EU szomszédos államait azon kötelezettségek teljesítésére, amelyeket a nemzetközi jog alapján, valamint önmagukkal és a tagállamokkal szemben vállaltak, különös tekintettel azokra az országokra, amelyek visszafogadási megállapodást kötöttek az EU-val;

A helyi és regionális önkormányzatok szerepe

20. hangsúlyozza a szolidaritás helyi és regionális dimenzióját és a felelősség igazságos megosztását a menekültügyi politika területén. Az Unió külső határai közelében található területi önkormányzatok azok, amelyeknek elsőként végre kell hajtaniuk a menekültügyi kapcsolatos európai jogszabályokat és a közös európai menekültügyi rendszert. Hasonló a szerepük a nagyvárosok önkormányzatainak is, amelyek a menekültek és a menedékkérők folyamatosan növekedő áradatát fogadják. A területi önkormányzatok jelentős feladatot vállalnak magukra a menedékkérők, a menekültek és a nemzetközi védelmet élvezők fogadásában, és bizonyos tagállamokban elsődleges felelősei az újonnan érkezőkkel való első kapcsolatfelvételnek;

(2) 3151. Bel- és Igazságügyi Tanács, Brüsszel, 2012. március 8.

21. hangsúlyozza, hogy az általuk betöltött szerep ellenére a helyi és regionális önkormányzatokra egyáltalán nem terjed ki a szolidaritás és a felelősségmegosztás fogalma, ami jelenleg csupán a tagállamokra vonatkozik. Ezen túlmenően a politikai szintű tervezés és párbeszéd egyedül a tagállamokra nehezedő pénzügyi terhet veszi figyelembe, a harmadik országokból érkezők fogadása által kiváltott, a társadalmi kohézióra helyi és regionális szinten gyakorolt hatásokat nem, holott a területi önkormányzatok feladata, hogy e helyzetet elsőként kezeljék;

22. következőképpen olyan állásfoglalások és javaslatok közvetlen kialakítását tervezi, amelyek célja a területi önkormányzatok aktív részvételének lehetővé tétele a menekültek áthelyezésére vonatkozó rendelkezések, valamint a menedékkérőket, illetve a menedékjogot élvezőket célzó segítségnyújtási, támogatási és szolidaritási mechanizmusok végrehajtásában. Egyes tagállamok ugyanis már elfogadtak olyan jogalkotási intézkedéseket, amelyek elismerik ezen önkormányzatok ilyen jellegű illetékességét;

23. kiemeli, hogy a helyi önkormányzatok jelentős szerepet töltenek be a helyi lakosság tájékoztatásában, valamint hogy a nem kormányzati és egyéb civil társadalmi szervezetekkel való együttműködésük során felhalmozott kiterjedt tapasztalataik révén hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a lakosság figyelmét felhívják a menekültüghöz és a nemzetközi védelemhez kapcsolódó kérdésekre, ezáltal pedig kedvezően befolyásolják az újonnan érkezők befogadási feltételeit és a helyi közösségen belüli elfogadásukat;

A hatáskörök jobb elosztása és a menekültügy területének jobb irányítása

24. hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság 2008. évi javaslatának ⁽³⁾ keretében újból alaposan felül kell vizsgálni a dublini rendeletet. Az Unióba történő első beutazás kritériumának az alkalmazása eddig hozzájárult ahhoz, hogy növekedjen a nyomás néhány tagállam menekültügyi rendszerére, és ahhoz vezetett, hogy a szóban forgó rendelet végrehajtása tisztán a földrajzi elhelyezkedés függvénye, ami összeegyeztethetetlen a szolidaritás gondolatával. Az RB ezért arra kéri a tagállamokat, a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy dolgozzanak ki új válságkezelési eljárást, és vizsgáljanak meg néhány, a szolidaritást támogató intézkedést, amelyek alkalmasak arra, hogy csökkentsék a szóban forgó rendelet által eddig okozott károkat;

25. emlékeztet arra, hogy egy korábbi véleményében ⁽⁴⁾ üdvözölte az Európai Bizottság arra vonatkozó javaslatát, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személyeknek a dublini rendelet felülvizsgált változata keretében történő átadását ideiglenesen függeszték fel, amennyiben egy tagállam vészhelyzettel néz szembe, és a kérelmezők átadása tovább fokozhatná a befogadóképességére és a menekültügyi infrastruktúrájára nehezedő terhet. Tisztában van ugyanakkor azzal, hogy nehéz egy ilyen intézkedést elfogadtatni és végrehajtani, és hogy ésszerű az az

ellenjavaslat, amely egy a tagállamok menekültügyi rendszereinek teljes működését lefedő értékelési és korai figyelmeztető rendszer létrehozását ajánlja;

26. a fenti megjegyzésekre tekintettel célszerűnek tartja kiemelni, hogy ennek a javasolt értékelési és korai figyelmeztető mechanizmusnak a hatékonysága nagymértékben attól fog függeni, hogy rendelkezésre állnak-e majd megbízható és naprakész információk, hogy jóhiszemű együttműködés folyik-e majd a tagállamok között, valamint hogy képes lesz-e az EU a jelzett hiányosságokat és esetleges problémákat időben orvosolni. Ezen túlmenően az RB felhívja a figyelmet arra az értékes segítségre, amelyeket olyan szervezetek nyújthatnak, mint az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EMTH), az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR), a nemzeti menekülttanácsok és más nem kormányzati szervezetek, különösen pedig a helyi és regionális önkormányzatok;

27. úgy véli, hogy az a javaslat, hogy terjesszék ki a menekültként elismertek – a Máltához kapcsolódó kísérleti program mintájára történő – önkéntes áthelyezését, pozitív előrelépést jelent a szolidaritás megerősítésében. Ezért az RB felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat annak a lehetőségnek a megfontolására, hogy bizonyos feltételek mellett kötelezővé tegyék az áttelepülést (például az érintett tagállam kérésére, vagy amennyiben előzetesen ez irányú következtetést fogalmaztak meg a korai figyelmeztető rendszer keretében és az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal ismertette véleményét, vagy ha az érdekeltek egyetértenek az intézkedéssel). Felkéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy azt is alaposan vizsgálják meg, hogy a nemzetközi védelmet kérők áthelyezése szóba jöhet-e, és ehhez kapcsolódóan arra kéri az Európai Bizottságot, hogy újra vizsgálja meg az elkészített jogi, gazdasági és technikai tanulmányt ⁽⁵⁾;

28. megjegyzi, hogy az áthelyezéssel kapcsolatban gyakorlati és jogi nehézségeket is okoz, hogy nem létezik a nemzetközi védelemre vonatkozó döntések kölcsönös elfogadását szabályozó rendszer; ezért felhívja az Európai Bizottságot, hogy fontolja meg, milyen intézkedéseket kell hozni a helyzet megoldása érdekében;

29. egyetért az UNHCR azon javaslatával, hogy dolgozzanak ki egy olyan „formulát”, amelynek célja az áthelyezési rendszer működésének biztosítása, és amely figyelembe vesz olyan elemeket, mint az érintett ország GDP-je, a tagállam területének nagysága, nemzeti és egyéb forrásai, lakossága, befogadási képessége, a helyi és regionális jellegzetességek, a menedékjogot kérők száma, valamint a letelepítési kötelezettségvállalások – hogy csak néhány kritériumot említsünk ⁽⁶⁾;

⁽³⁾ COM(2008) 820 final.

⁽⁴⁾ CdR 90/2009, „A jövőbeli Közös Európai Menekültügyi Rendszer II”.

⁽⁵⁾ „Study on the feasibility of establishing a mechanism for the relocation of beneficiaries of international protection” (A nemzetközi védelmet élvezők áthelyezési mechanizmusának létrehozásáról szóló megvalósíthatósági tanulmány), 27. pont, JLS/2009/ERFX/PR/1005 – 70092056. (http://ec.europa.eu/home-affairs/doc_centre/asylum/docs/final_report_relocation_of_refugees.pdf).

⁽⁶⁾ A vegyes összetételű migráncsoportok kihívása, a védelemhez való hozzáférés és a felelősségek megosztása az EU-ban – Az UNHCR nem hivatalos dokumentuma, 28. cikk, <http://www.unhcr.org/4a44dd756.html>.

30. üdvözli az Európai Parlament közelmúltbeli határozatát, amely előkészítette a közös európai letelepítési program véglegesítését, amelyről úgy véli, hogy hozzá fog járulni a szolidaritás külső dimenziójának a megerősítéséhez, és kéri a tagállamokat, hogy addig tartsák tiszteletben az UNHCR programja keretében tett vállalásaikat;

31. üdvözli azt a tervet, hogy minél több tagállammal, az EMTH-val és esetlegesen az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságával közösen vizsgálják meg a menedékkérelmeket; megjegyzi ugyanakkor, hogy ezt úgy kell végrehajtani, hogy a kérelmek nemzetközi védelemre való jogosultságának a vizsgálatokor érvényesüljön az az elv, hogy minden kérést egyénileg bíráljanak el. Az RB ezért felkéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy jogi, gazdasági és technikai tanulmányt, és tájékoztassa arról az RB-t;

32. úgy ítéli meg továbbá, hogy a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelemtől, valamint a tagállamok erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről szóló irányelv konkrét és kivételes szolidaritási mechanizmusként rendkívüli fontossággal bír, noha máig még egyszer sem alkalmazták. Szükségesnek tartja ezért az irányelv felülvizsgálatát annak érdekében, hogy objektív és mennyiségi kritériumok alapján könnyebben meg lehessen állapítani, ha egy területen a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlásának esete áll fenn, és hogy megvizsgálják, hogy egy vagy több régió kérésére életbe léptethető-e az irányelvben szereplő eljárás;

33. üdvözli, hogy módosították a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárok jogállásáról szóló 2003/109/EK irányelvet, amelynek köszönhetően hatásköre a nemzetközi védelmet élvezőkre is kiterjed. Ez a gyakorlatban azt jelenti majd, hogy egy menekültként elismert személy öt év tartózkodást és bizonyos feltételek mérlegelését követően letelepedhet olyan tagállamban, amely nem azonos azzal, amelyben eredetileg a nemzetközi védelmet megkapta. Noha ez az intézkedés szűkebb értelemben nem a szolidaritást szolgálja, adott esetben hozzájárulhatna a feszültségek csökkentéséhez és a személyek jobb beilleszkedéséhez. Következésképpen az RB arra kéri a tagállamokat, hogy gyorsan ültessék át nemzeti joganyagukba a 2011/51/EU módosító irányelvet⁽⁷⁾;

Gyakorlati együttműködés

34. megjegyzi, hogy a gyakorlati együttműködés a közös európai menekültügyi rendszernek alapvető eleme, és üdvözli az uniós szervek lényegi hozzájárulását. Ezek között megemlíthető elsősorban az EMTH, továbbá a Frontex, amely segítséget nyújtott néhány kivételes jellegű konkrét helyzet leküzdésében – például Málta és Görögország esetében –, megjegyzi ugyanakkor, hogy e szakosított szervezetek tevékenységét a nemzetközi védelmet kérelmezők jogainak megőrzésére vonatkozó garanciákkal kell kiegészíteni;

35. úgy véli, különösen ügyelni kell arra, hogy elkerüljük azokat a gyakorlatokat, amelyek eredményeként konkrétan lehetetlenné válna a menedékkérelmeket a kérelmek benyújtására vonatkozó jog érvényesítése. Következésképpen az RB arra kéri a Frontextet, hogy az EU külső határainak védelme területén rábízott feladatai gyakorlása során fordítson nagyobb figyelmet az emberi jogok tiszteletben tartására. Úgy véli, hogy az első lépést ebbe az irányba megtették a Frontex alapító rendeletének közelmúltbeli módosításával, amely az alapvető jogok területére vonatkozó stratégia kidolgozására kötelezi a szervezetet, létrehoz egy konzultatív fórumot és az alapvető jogok felelősének a posztját⁽⁸⁾. E téren elismeri azt a potenciális szerepet, amelyet az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) játszik, amely már vizsgálta az emberi jogok helyzetét az EU külső határain⁽⁹⁾. Az RB vizsgálatai kiterjesztésére bátorítja e területen, valamint arra, hogy tanácsokkal lássa el és szakismeretével segítse a Frontextet és az EMTH-t;

36. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni az EMTH operatív kapacitásait, hogy az hatékonyabban segíthesse a helyi és regionális önkormányzatokat azonnali támogatással, szakértelmével és technikai szaktudásával, illetve sürgeti a helyi és regionális önkormányzatok szorosabb bevonását az EMTH konzultatív fórumába; üdvözli az Európai Bizottság azon szándékát, hogy 2013-ban értékelni fogja az EMTH tevékenységének hatását, és jelzi, hogy szívesen részt venne ebben a folyamatban;

37. úgy ítéli meg, hogy az oktatás az EMTH részéről történő konkrét együttműködés specifikus intézkedéseként kiemelkedő szerepet töltsön be, és hangsúlyozza, hogy az európai menekültügyi program véglegesítése és teljes végrehajtása nagyobb harmonizációs lehetőséget nyújthat. Ennek szellemében az RB olyan képzési programok kidolgozását javasolja az EMTH-nak, amelyek hasznosak a helyi és regionális adminisztráció köztisztviselői számára, mivel azok részt vesznek a nemzetközi védelmet kérelmezők fogadásában;

Gazdasági és pénzügyi szolidaritás

38. elismeri, hogy az EU az utóbbi években számos hasznos eszközt dolgozott ki, köztük elsősorban az Európai Menekültügyi Alapot, amely lehetővé teszi a tagállamok számára az európai menekültügyi politika jobb végrehajtását;

39. pozitívnak tartja a menekültügyet és a migrációt szolgáló európai finanszírozási mechanizmusok felépítésének javasolt egyszerűsítését a menekültügyi és migrációs alap létrehozására vonatkozó javaslat révén. Az alap számára a 2014–2020 közötti időszakban a migrációs hullámok integrált kezelésének biztosításához mintegy 3,87 milliárd euró áll majd rendelkezésre, valamint hatásköre alá tartoznak majd a közös menekültügyi és migrációs politika különböző területei is. Az RB reméli, hogy ezzel a fejlődéssel párhuzamosan az eljárások racionalizálására is sor kerül;

⁽⁷⁾ 1168/2011/EU rendelet, 2011. november 22., 1. és köv. oldalak.
⁽⁸⁾ Jelentés – Coping with a fundamental rights emergency – The situation of persons crossing the Greek land border in an irregular manner (Az emberi jogokhoz kapcsolódó sürgős kérdés kezelése – a görög szárazföldi határt szabálytalan módon átlépő személyek helyzete).

⁽⁷⁾ HL L 132., 2011.5.19.

40. hangsúlyozza annak szükségességét, hogy elegendő forrást biztosítsunk a szolidaritás megerősítését szolgáló intézkedésekre, amelyek szükség esetén támogathatják a menekültügyi rendszerek alapfeltételeinek javítására tett erőfeszítéseket, konkrét segítséget nyújthatnának a különleges nyomás alá kerülő tagállamoknak és régióknak, vagy az áthelyezési és a letelepítési programok végrehajtásához;

41. hangsúlyozza, hogy elengedhetetlen, hogy a menekültügyre és a nemzetközi védelemre elkülönített eszközök megfeleljenek az EU nemzetközi vállalásai szintjének, hogy kiegyensúlyozott kapcsolat legyen egyrészt a biztonsági és határvédelmi kiadások, másrészt pedig olyan fellépési területekre szánt kiadások között, mint például a menedékkérők fogadási feltételei, melyek olyan cselekvési területek, amelyekhez a helyi és regionális önkormányzatok jelentős hozzáadott értékkel tudnak hozzájárulni;

Kelt Brüsszelben, 2012. július 18-án.

*a Régiók Bizottsága
elnöke*
Mercedes BRESSO

42. kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek erőfeszítéseket az alapok működését megalapozó partnerségi elv teljes mértékű végrehajtására oly módon, hogy garantálják valamennyi helyi és regionális szinten érintett szereplő részvételét a finanszírozási prioritások meghatározásában, valamint az elindított kezdeményezések értékelésében. Ennek során azt a végrehajtási keretet kell követni, amely a Menekültügyi és Migrációs Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló rendelettervezet (COM(2011) 752 final) IV. fejezetében szerepel;

43. következképpen felkéri a tagállamokat, hogy mindannyian gondoskodjanak helyi és regionális önkormányzataik képviselőinek részvételéről az alapok éves pénzügyi prioritásainak megállapításáról szóló politikai tárgyalások folyamatában ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ A Menekültügyi és Migrációs Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapítására vonatkozó rendeletjavaslat 13. cikke, COM(2011) 752 final.